

Max tre dagar i en kommun

Länge förvägrades romer att ha fast adress i vårt land och det finns nog inte många gator med anknytning till folkgruppen. I Skellefteå finns ett undantag: Katitzis gata.

I det nyligen byggda bostadsområdet Eriksberg i Skellefteå har gatorna fått namn med litterär anknytning, bl.a. Lisbeth Salanders gata och Kapten Nemos gata. Här finns också Katitzis gata som är uppkallad efter en liten romsk tjej som var huvudperson i flera böcker av Katarina Taikon.

Katarina Taikon
(1932-1995)

Böckerna är till stor del självbiografiska och skildrar hennes liv från sjuårsåldern till övre tonåren. Efter att modern dött tidigt hamnade Taikon i fosterhem i Skellefteå och 2015 förärades hon en gata i kommunen.

Katarina Taikon föddes i ett tältläger utanför Örebro 1932 och lärde sig att läsa och skriva först i tonåren. Romska barn tilläts inte gå i skolan i Sverige förrän 1959. Romer fick uppehålla sig högst tre dagar i en kommun och därmed inte ha fast adress eller bli folkbokförda.

De första beläggen för att romer fanns i Sverige hittas i Stockholms tänkebok från 1512. Ättlingar till romerna på 1500-talet benämns idag resande och romerna är indelade i flera grupper efter varifrån och när de kommit till landet. Finska romer kom från 1600-talet och framåt, särskilt på 1960-talet i samband med arbetskraftsinvandringen.

Till svenska romer hör familjer med ursprung i bland annat Rumänien som kom hit på 1800-talet. Det rådde inreseförbud för romer mellan 1914 och 1954 vilket omöjliggjorde flykt hit undan nazisterna som mördade hundratusentals romer i koncentrationsläger.

Katarina Taikons böcker om Katitzi öppnade allmänhetens ögon för diskrimineringen av romer. Det blev böcker, seriealbum, tv-serie och till och med en serietidning. Sedan år 2000 är romerna en av Sveriges nationella minoriteter tillsammans med samer, sverigefinnar, tornedalingar och judar.